

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 480

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 10 mai 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 152 din 4 martie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor sintagmei „ <i>nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. c) (...) și h) (...) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare</i> ”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și ale art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă	2–4
ACTE ALE INSTANȚELOR DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV	
Sentința nr. 201/F-CONT din 6 decembrie 2017 a Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal	5–7
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 22 din 12 aprilie 2021 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	8–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 152

din 4 martie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor sintagmei „nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. c) (...) și h) (...) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și ale art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 94 pct. 1 lit. c) și h) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Dorin Moroșan și Daniela Ruxandra Moroșan în Dosarul nr. 30.793/302/2015 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 469D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției ca inadmisibilă, arătând că aspectele invocate de autorii excepției vizează motive care trebuie supuse analizei instanței de judecată. În subsidiar, arată că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, nefiind încălcate dispozițiile constituționale invocate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 8 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 30.793/302/2015, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 94 pct. 1 lit. c) și h) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă**. Excepția a fost invocată de Dorin Moroșan și Daniela Ruxandra Moroșan într-o cauză având ca obiect soluționarea recursului declarat împotriva unei decizii referitoare la pretenții civile derivând din administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că, deși acțiunea promovată în instanță are ca obiect pretenții

civile derivând din administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite — aceasta este, în același timp, evaluabilă în bani, motiv pentru care arată că sunt aplicabile cele statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, prin care a constatat că lipsa căii de atac a recursului, în temeiul sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, este neconstituțională.

6. Se invocă, în acest sens, lipsa egalității în fața legii, comparativ cu alți cetățeni cărora li se asigură dreptul la recurs, doar din cauza faptului că autorul excepției este în proces, în cauza aflată pe rolul instanței judecătorești, cu o asociație de proprietari, acest criteriu fiind, în sine, discriminatoriu și fără temei legal și constituțional. Or, se arată că Curtea Constituțională a statuat clar și fără putință de tăgadă că toate hotărârile sunt supuse recursului în baza criteriului „evaluării în bani”, astfel încât autorul excepției se consideră privat în mod neconstituțional de acest drept. Prin Decizia nr. 369 din 30 mai 2017, Curtea Constituțională a reținut încălcarea principiului egalității în drepturi, rezultat din faptul că alegerea criteriului valoric pentru exercitarea recursului se repercutează asupra situației persoanei. Prin urmare, în condițiile acceptării acestui prag valoric, cetățenii nu mai sunt egali în exercitarea dreptului lor de acces la calea extraordinară de atac, parte componentă a dreptului la un proces echitabil, încălcându-se astfel art. 16 alin. (1) și art. 21 alin. (3) din Constituție.

7. Se mai susține că dispozițiile legale criticate introduc o dublă măsură în privința evaluării legalității hotărârilor judecătorești, legiuitorul acceptând tacit că instanța supremă își exercită rolul de unificare a jurisprudenței numai în anumite situații, atunci când cererile evaluabile în bani au o anumită valoare, ceea ce este contrar art. 126 alin. (3) din Constituție.

8. **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă**, contrar dispozițiilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, republicată, nu și-a exprimat opinia asupra excepției de neconstituționalitate.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, potrivit încheierii de sesizare, îl constituie prevederile art. 94 pct. 1 lit. c) și h) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Curtea reține că, potrivit art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 89 din 12 februarie 2013: „(1) *Dispozițiile art. 483 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2016.*” Acest termen a fost prorogat în mod succesiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 62/2015 pentru prorogarea unor termene prevăzute de Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 964 din 24 decembrie 2015, și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 95/2016 pentru prorogarea unor termene, precum și pentru instituirea unor măsuri necesare pregătirii punerii în aplicare a unor dispoziții din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.009 din 15 decembrie 2016, astfel încât, în prezent, potrivit formei în vigoare a prevederilor art. XVIII alin. (1) din Legea nr. 2/2013, dispozițiile art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă se aplică proceselor pornite începând cu data de 1 ianuarie 2019.

13. Având în vedere că în cauza în care a fost invocată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă procesul a fost început anterior acestei date, Curtea reține că în cauză se aplică dispozițiile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013. De asemenea, având în vedere motivarea excepției de neconstituționalitate, care privește, în esență, lipsa căii de atac a recursului în privința hotărârilor pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă, Curtea reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate prevederile sintagmei „(...) *nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. c) (...) și h) (...) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare (...)*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013, cu modificările și completările ulterioare, precum și prevederile art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă. Prevederile legale criticate au următorul cuprins:

— Art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013: „(2) *În procesele pornite începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate până la data*

de 19 iulie 2017 inclusiv, în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare, precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv. În procesele pornite anterior datei de 20 iulie 2017 inclusiv și nesoluționate prin hotărâre pronunțată până la data de 19 iulie 2017 inclusiv, precum și în procesele pornite începând cu data de 20 iulie 2017 și până la data de 31 decembrie 2018 inclusiv, nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. a)—i) din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cele privind navigația civilă și activitatea în porturi, conflictele de muncă și de asigurări sociale, în materie de expropriere, precum și în cererile privind repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare. De asemenea, în aceste procese nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse numai apelului.”;

— Art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă: „Judecătorii judecă:

1. *în primă instanță, următoarele cereri al căror obiect este evaluabil sau, după caz, neevaluabil în bani: (...) c) cererile având ca obiect administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, precum și cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz; (...)*

h) *cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, cu excepția celor date de lege în competența altor instanțe;*”.

14. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 — *Accesul liber la justiție* și art. 126 alin. (3) privind competența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține, referitor la critica privind încălcarea prevederilor art. 21 din Constituție, că, potrivit jurisprudenței sale, accesul liber la justiție nu are semnificația accesului la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac prevăzute de lege. Accesul liber la justiție implică, prin natura sa, o reglementare din partea statului și poate fi supus unor limitări, atât timp cât nu este atinsă substanța dreptului, în acest sens pronunțându-se și Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa, de exemplu prin Hotărârea din 26 ianuarie 2006, pronunțată în Cauza *Lungoci împotriva României*, paragraful 36, publicată în Monitorul Oficial României, Partea I, nr. 588 din 7 iulie 2006. Mai mult, nicio dispoziție cuprinsă în Legea fundamentală nu instituie obligația legiuitorului de a garanta parcurgerea în fiecare cauză a tuturor gradelor de jurisdicție, ci, dimpotrivă, potrivit art. 129 din Constituție, căile de atac pot fi exercitate în condițiile legii. Legea fundamentală nu cuprinde dispoziții referitoare la obligativitatea existenței tuturor căilor de atac, ci reglementează accesul

general neîngrădit la justiție al tuturor persoanelor pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime, precum și dreptul tuturor părților interesate de a exercita căile de atac prevăzute de lege. De asemenea, Curtea a mai reținut că, instituind reguli speciale privind exercitarea căilor de atac, legiuitorul trebuie să asigure părților interesate posibilitatea de a formula o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești considerate defavorabilă. Lipsa oricărei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în instanță echivalează cu imposibilitatea exercitării unui control judecătorec efectiv, dreptul de acces liber la justiție devenind astfel un drept iluzoriu și teoretic (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 192 din 3 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 2 iulie 2014, paragraful 13, cu referire la deciziile nr. 99 din 23 mai 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 21 august 2000, nr. 230 din 16 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 16 decembrie 2000, nr. 226 din 18 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 7 iunie 2004, nr. 572 din 3 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 19 decembrie 2005, nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012, sau nr. 967 din 20 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 18 decembrie 2012).

16. Or, autorii excepției au avut acces la judecarea cauzei în primă instanță, precum și în apel, beneficiind de o cale de atac, care, potrivit art. 476 alin. (1) din Codul de procedură civilă, provoacă o nouă judecată asupra fondului, instanța de apel statuând atât în fapt, cât și în drept.

17. În ceea ce privește susținerile referitoare la încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 privind egalitatea

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dorin Moroșan și Daniela Ruxandra Moroșan în Dosarul nr. 30.793/302/2015 al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și constată că dispozițiile sintagmei „*nu sunt supuse recursului hotărârile pronunțate în cererile prevăzute la art. 94 pct. 1 lit. c) (...) și h) (...) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare*”, cuprinsă în art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și ale art. 94 pct. 1 lit. c) și h) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 4 martie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

în drepturi, Curtea reține că, în sistemul actualului Cod de procedură civilă, recursul este o cale de atac extraordinară, exercitându-se doar pentru motivele expres și limitativ prevăzute de lege. De asemenea, recursul este o cale de atac nedevolutivă, nefiind permisă rejudecarea fondului, pe calea recursului realizându-se exclusiv o analiză a legalității hotărârii atacate, nu și a temeiniciei acesteia. În acest context, legiuitorul a prevăzut ca anumite hotărâri, pronunțate în anumite materii, cum sunt cererile privind administrarea clădirilor cu mai multe etaje, apartamente sau spații aflate în proprietatea exclusivă a unor persoane diferite, cele privind raporturile juridice stabilite de asociațiile de proprietari cu alte persoane fizice sau persoane juridice, după caz, precum și cererile privind obligațiile de a face sau de a nu face neevaluabile în bani, indiferent de izvorul lor contractual sau extracontractual, aflate în competența de primă instanță a judecătorilor, să fie atacate numai cu apel, singura cale de atac devolutivă, potrivit art. 476 din Codul de procedură civilă.

18. Curtea reține astfel că materia cauzelor nu poate constitui un criteriu discriminatoriu, dacă opțiunea legiuitorului este justificată în mod obiectiv și rezonabil, respectiv, cu referire la prezentul litigiu, dacă este justificată de natura cauzelor, un anumit grad de tipicitate, respectiv un caracter repetitiv al acestora, astfel încât nu este întemeiată susținerea privind încălcarea dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 privind egalitatea în drepturi.

19. În acest sens s-a mai pronunțat Curtea Constituțională și prin Decizia nr. 73 din 18 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 26 iunie 2020, ale cărei soluție și considerente sunt aplicabile și în prezenta cauză.

20. Pentru aceleași considerente, în cauză nu sunt încălcate nici dispozițiile art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală, referitoare la competența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

ACTE ALE INSTANTELOR DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV

CURTEA DE APEL PITEȘTI

SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

SENTINȚA Nr. 201/F-CONT**Ședința publică din 6 decembrie 2017**

Dosar nr. 418/46/2017

Curtea compusă din:

Președinte — Corina Georgeta Nuță — judecător

Grefier — Fabiola Ion-Grigorescu

Pe rol fiind pronunțarea, în primă instanță, asupra cererii de chemare în judecată formulate de reclamanta Argeș Biosud — Cooperativa Agricolă, CUI RO 26802466, C03/1/2010, cu sediul în comuna Buzoești, satul Șerboieni, Str. Viilor nr. 27, et. 1, ap. 1, județul Argeș, în contradictoriu cu pârâțul Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu sediul în București, bd. Carol I, nr. 2—4, sectorul 3, intervenientă fiind S.C. Agrototal Prodcom — S.R.L., CUI RO 15097107, J03/973/2002, cu sediul în comuna Buzoești, Str. Viilor nr. 27, județul Argeș.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, au lipsit părțile.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Cererea de chemare în judecată este timbrată cu taxă judiciară de timbru în sumă de 50 lei, potrivit Chitanței nr. 00911063 din 15.06.2017 (fila 21).

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, care învederează instanței că prin compartimentul arhivă, la data de 27 noiembrie 2017, reclamanta a depus la dosar concluzii scrise (fila 284).

Dezbaterile asupra cauzei au avut loc în ședința publică din 22 noiembrie 2017, fiind consemnate în încheierea de ședință din acea dată, încheiere ce face parte integrantă din prezenta hotărâre.

CURTEA,

asupra cererii de chemare în judecată de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată la data de 30.06.2017, reclamanta Argeș Biosud — Cooperativa Agricolă a chemat în judecată pe pârâțul Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), solicitând instanței să dispună anularea Ordinului nr. 2.425/2015, emis de acesta, act administrativ cu caracter normativ pentru aprobarea Procedurii de verificare și control privind schema de ajutor de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă manifestat în perioada aprilie—septembrie 2015.

În motivarea cererii, reclamanta a arătat că în anul 2015 sectorul agricol din România a fost puternic afectat de secetă severă în perioada aprilie—septembrie, numeroase culturi agricole fiind afectate în proporție de peste 30%; fenomenul de secetă severă a fost asimilat, potrivit Orientărilor Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale pentru perioada 2014—2020, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 1.07.2014, unei calamități naturale. În luna iunie 2015, la solicitarea MADR, s-au constituit la nivel județean comisii pentru constatarea și evaluarea pierderilor provocate de fenomenul menționat. Pentru a se putea acorda ajutor de stat pentru compensarea pagubelor provocate de un fenomen meteorologic nefavorabil, Guvernul României a prenotificat Comisia Europeană prin Scrisoarea din 21 octombrie 2015 și apoi a adoptat Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2015 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul

meteorologic de secetă severă în perioada aprilie—septembrie 2015 (OUG nr. 45/2015). După adoptarea OUG nr. 45/2015, prin Decizia C (2015) 8.170 final din 17.11.2015, Brussels, Comisia Europeană a aprobat schema de ajutor de stat România — SA.43393 (2015/N/RO). Ordinul nr. 2.425/2015, a cărui anulare se solicită în speță, a fost emis în temeiul dispozițiilor art. 11 alin. 4 din OUG nr. 45/2015, conform cărora Agenția de Plăți și Intervenții pentru Agricultură (APIA) va elabora proceduri de verificare și control ce vor fi aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale. Deși atât OUG nr. 45/2015 [art. 5 alin. (1)], cât și Decizia CE C (2015) 8.170 final din 17.11.2015, Brussels (punctele 19, 20 și 48), prevăd aceeași modalitate de calcul al pierderii de venit pe anii 2012—2014, anume calculul cu ajutorul indicatorilor statistici, care se bazează pe producția medie și prețul mediu pentru anii 2012, 2013 și 2014, preluați din datele publicate de Institutul Național de Statistică și Cercetare Statistică și din datele operative ale MADR, Ordinul nr. 2.425/2015 încalcă ambele reglementări întrucât, în capitolul IV.6 din „Procedurile de verificare și control — Efectuarea controlului pe teren”, prevede alt mod de calcul al pierderii de venit pentru anul 2012—2014, anume calculul realizat pe baza datelor contabile ale beneficiarului din ultimii trei ani anteriori anului de calamitate.

Reclamanta a precizat că reprezintă interesele unui grup de fermieri — 48 de societăți cu profil vegetal — care lucrează circa 18.000 ha amplasate în zona de sud a județului Argeș și nordul județului Teleorman, fermieri care, în urma controalelor efectuate de APIA, care a calculat pierderea de venit pe anii 2012—2014 conform Ordinului MADR nr. 2.425/2015, și nu conform OUG nr. 45/2015 și Deciziei CE C(2015) 8.170 final din 17.11.2015, Brussels, au fost somați să restituie ajutorul de stat acordat, plus majorări și dobânzi, ceea ce produce grave prejudicii fermierilor.

Pârâțul MADR a depus întâmpinare (fila 25 vol. I dosar), invocând excepția netimbrării cererii, excepția lipsei calității de reprezentant a reclamantei și a lipsei calității de reprezentant legal pentru reclamantă a persoanei care a semnat cererea de chemare în judecată, excepția lipsei de interes, precum și excepția inadmisibilității pentru lipsa plângerii prealabile, iar pe fond solicitând respingerea cererii reclamantei ca neîntemeiată, întrucât fermierii care au solicitat ajutor de stat au completat declarațiile și angajamentele prevăzute la pct. 2 din anexa nr. 2 la OUG nr. 45/2015, angajându-se să restituie ajutorul de stat încasat, cu dobânzi și penalități calculate de la data încasării ajutorului, la simpla solicitare a APIA, dacă în urma controlului efectuat se constată că pierderea de venit calculată pe baza datelor contabile puse la dispoziție echipelor de control este inferioară ajutorului de stat acordat. În considerarea acestor dispoziții și ale art. 5 alin. (1) și art. 11 alin. (1) și (2) din ordonanța de urgență a fost emis ordinul de aprobare a procedurii de verificare și control privind schema de ajutor de stat.

Totodată, pârâțul a formulat și cerere de chemare în garanție a Agenției de Plăți și Intervenții pentru Agricultură (APIA), în calitate de inițiator a Procedurii de verificare și control privind schema de ajutor de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă

manifestat în perioada aprilie—septembrie 2015, procedură aprobată prin Ordinul MADR nr. 2.425/2015 (fila 137 vol. I dosar).

Reclamanta a depus răspuns la întâmpinare, solicitând respingerea excepțiilor invocate de pârât prin întâmpinare (fila 151 vol. I dosar).

Societatea Agrototal Prodcom — S.R.L. a formulat, la data de 2.08.2017, cerere de intervenție în interes propriu, precizată ulterior ca fiind cerere de intervenție accesorie în favoarea reclamantei, solicitând admiterea cererii reclamantei și anularea Ordinului MADR nr. 2.425/2015 (filele 172 vol. I și 280 vol. II dosar).

Curtea a solicitat pârâtului să precizeze în concret obiectul cererii de chemare în garanție (fila 216 vol. II dosar) și, față de lipsa de răspuns din partea acestuia, a respins cererea de chemare în garanție ca inadmisibilă (fila 280 vol. II dosar). Totodată, a respins excepția netimbrării cererii de chemare în judecată, excepția lipsei calității de reprezentant a reclamantei pentru 48 de societăți membre ale cooperativei, excepția lipsei calității de reprezentant legal a domnului Băluță Paul Mircea pentru reclamantă, precum și excepția inadmisibilității acțiunii pentru lipsa plângerii prelabile, dispunând unirea cu fondul cauzei a excepției lipsei de interes în promovarea acțiunii (fila 216 vol. II dosar). De asemenea a admis în principiu cererea de intervenție accesorie (fila 280 vol. II dosar).

Părțile au administrat proba cu înscrisuri.

Analizând pretențiile expuse în cererea de chemare în judecată, Curtea constată că acestea sunt întemeiate în parte și că reclamanta are interes procesual de a acționa în justiție.

Astfel, se reține în esență că se impută pârâtului că, prin Ordinul nr. 2.425/2015 (fila 47 vol. I dosar), a aprobat o procedură de verificare și control pentru acordarea ajutorului de stat destinat compensării pagubelor produse în agricultură de seceta severă din perioada aprilie—septembrie 2015 (fila 52 vol. I dosar), elaborată de APIA, care, la capitolul IV.6 „Efectuarea controlului pe teren”, la paragrafele 2—4 prevede următoarele: „Controlul pe teren constă în verificarea documentelor contabile și calcularea pierderii de venit (pe baza datelor contrabile din ultimii trei ani). În cadrul controlului pe teren, se vor verifica datele contabile pe ultimii trei ani, respectiv venitul mediu realizat pentru cultura calamitată (producția medie/ha/cultură x prețul mediu/cultură) pentru anii 2012, 2013 și 2014 care se va compara cu cel al anului 2015 pentru cultura calamitată (producție medie/ha x preț 2015). Diferența dintre acestea reprezintă pierderea pe venit per ha. Valoarea ajutorului de stat nu trebuie să depășească rezultatul înmulțirii dintre: pierderea de venit per ha (calculată conform modelului precizat) și suprafața (ha) calamitată pentru care s-a calculat ajutorul de stat în anul 2015. În cazul în care nu există istoric pe cultura calamitată sau nu există istoric pe beneficiar, datele folosite la calcul vor fi datele statistice extrase din baza de date Tempo a INS, din Cercetările statistice Producția vegetală la principalele culturi și datele administrative ale MADR.” (fila 85 vol. I dosar).

Prin OUG nr. 45/2015 a fost instituită o schemă de ajutor de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă în perioada aprilie—septembrie 2015. De ajutorul de stat au beneficiat agricultori în sensul art. 3 alin. (1) din ordonanța de urgență, care sunt membri ai cooperativei agricole reclamante. Întrucât unii dintre aceștia — printre care și intervenienta (care ulterior a fost și impusă la restituirea ajutorului de stat — filele 198 și 202 vol. II dosar) — au fost supuși controlului APIA și li s-a cerut să prezinte datele contabile pentru anii 2012—2015 (filele 278—278 vol. II dosar), 40 de membri fermieri — din totalul de 48 ai cooperativei agricole (filele 221—275 vol. II dosar) — au hotărât în adunarea generală extraordinară din data de 9.12.2016 (fila 276 vol. II dosar) că procedura APIA îi prejudiciază și că trebuie realizate demersurile

administrative și judiciare necesare pentru protejarea intereselor fermierilor membri, fiind desemnat spre acest final domnul Băluță Paul Mircea. Din cele prezentate rezultă fără dubiu faptul că reclamanta — cooperativă agricolă are interes procesual în sensul art. 33 din Codul de procedură civilă, acționând în cauză pentru protejarea membrilor săi și, implicit, a ei înseși, de pagubele pe care le pot cunoaște cu toții din aplicarea procedurii APIA menționate. Drept urmare, Curtea va **respinge excepția lipsei de interes** în promovarea acțiunii, invocată de pârât prin întâmpinare și a cărei soluționare a fost unită cu fondul.

Potrivit art. 5 alin. (1)—(5) din OUG nr. 45/2015 „(1) Pentru pierderile de venit, se utilizează datele publicate de Institutul Național de Statistică, de cercetarea statistică, precum și datele operative ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, denumit în continuare MADR, pe fiecare cultură dintre cele prevăzute la art. 4, prin utilizarea producției medii pe anii 2012, 2013 și 2014, precum și a prețului mediu din aceeași perioadă, conform prevederilor pct. 361 lit. a) secțiunea 1.2.1.2 din Orientările UE. (2) Ajutorul de stat reprezintă o plată compensatorie care acoperă cel mult 20% din pierderea de venit de 100% aferentă culturilor (...). (3) Ajutorul de stat acordat conform alin. (2) se încadrează în prevederile pct. 363 secțiunea 1.2.1.2 din Orientările UE. (4) Cuantumul maxime ale ajutorului de stat sunt prevăzute în anexa nr. 1. (5) Cuantumul maxime prevăzute la alin. (4) scad proporțional în funcție de procentul de calamitare”.

Potrivit art. 11 alin. (1), (2) și (4) „(1) În anul 2016, APIA efectuează controale pe teren la beneficiarii persoane juridice care dețin bilanț contabil, pe un eșantion de minimum 5%. (2) În situația în care, în urma controalelor prevăzute la alin. (1), rezultă că pierderea de venit calculată pe baza datelor contabile este inferioară ajutorului de stat acordat, acesta se recuperează, cu dobânzi și penalități calculate de la data încasării ajutorului, conform legislației specifice. (...) (4) În baza prevederilor prezentei ordonanțe de urgență, APIA va elabora proceduri de verificare și control, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale”.

Prin urmare, ordinul contestat în speță a fost dat în aplicarea OUG nr. 45/2015.

Potrivit Deciziei Comisiei Europene C (2015) 8.170 final din 17.11.2015 (fila 187 vol. II dosar), care a aprobat schema de ajutor de stat în discuție în speță, „(19) Pierderea de venit se calculează cu ajutorul indicatorilor statistici care se bazează pe producția medie și prețul mediu pentru anii 2012—2014, preluați din datele publicate de Institutul Național de Statistică și Cercetare Statistică și din datele operative ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR). (20) Pierderea de venit se calculează prin înmulțirea procentului pierderii înregistrate în protocolul care evaluează daunele cu venitul mediu obținut de diferitele categorii de beneficiari pentru recolta eligibilă în ultimii trei ani fără secetă, utilizând indicatorii statistici ca referință”.

Din textele citate rezultă cu evidentă că legea națională privind instituirea schemei de ajutor de stat și scrisoarea Comisiei Europene care aprobă schema ajutorului de stat stabilesc calcularea pierderii de venit a agricultorilor în anul 2015 prin raportare, pentru cultura afectată de secetă, la producția medie și prețul mediu pentru anii 2012—2014, elemente furnizate de INS și MADR. Nu există în ordonanța de urgență, în aplicarea căreia a fost emis ordinul pârâtului, nicio referire la producția medie rezultată din datele contabile ale agricultorului în anii 2012—2014, astfel că recurgerea la astfel de elemente în procedura elaborată de APIA și aprobată de pârât adaugă la lege, fapt nepermis de dispozițiile art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, conform cărora „Actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le

ordonă.”, față de caracterul ordinului de act administrativ cu forță juridică inferioară ordonanței de urgență și care este menit să execute legea. De asemenea, potrivit art. 77 și 78 din Legea nr. 24/2000, ordinele cu caracter normativ, instrucțiunile și alte asemenea acte ale conducătorilor ministerelor și ai celorlalte organe ale administrației publice centrale de specialitate sau ale autorităților administrative autonome se emit numai pe baza și în executarea legilor, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului și trebuie să se limiteze strict la cadrul stabilit de actele pe baza și în executarea cărora au fost emise, neputând conține soluții care să contravină prevederilor acestora.

Referirile dispozițiilor art. 11 alin. (1) și (2) la bilanțul contabil/datele contabile ale agriculturii vizează stabilirea producției din anul 2015, în vederea verificării nivelului pierderii de venit față de cuantumul ajutorului de stat primit, o pierdere mai mică decât ajutorul de stat atrăgând restituirea acestuia ca nejustificat. În mod evident, pentru stabilirea pierderii de venit în anul 2015 trebuia să se recurgă în anul 2016 la verificarea datelor contabile, întrucât în anul 2015, când a fost acordat ajutorul de stat, datele producției pentru anul respectiv nu erau încă evidențiate în contabilitate. Însă aceasta nu îndreptățește pe pârât să considere că pierderea de venit se calculează pe baza datelor contabile din ultimii trei ani. Ordonanța de urgență a stabilit riguros că ajutorul de stat în anul 2015 se acordă pentru o pierdere de venit calculată pe baza datelor furnizate de INS și MADR despre producția medie și prețul mediu în anii 2012—2014 și că verificarea încadrării pierderii concrete din 2015 în ajutorul de stat acordat pentru pierderea astfel calculată se realizează în anul 2016 prin verificarea datelor contabile ale agriculturii, în vederea recuperării ajutorului de stat de la agricultorii care au avut o pierdere mai mică decât ajutorul de stat primit. Cu alte cuvinte, doar încadrarea pierderii de venit din anul 2015 în ajutorul de stat acordat se realizează prin raportare la datele contabile.

Văzând și dispozițiile art. 451—453 din Codul de procedură civilă, Curtea va dispune obligarea pârâtului, care a pierdut procesul, la plata în tot a cheltuielilor de judecată efectuate de reclamantă și de intervenientă — taxe judiciare de timbru și onorariu avocat —, fiind fără relevanță că cererile acestora au fost admise în parte, întrucât apărările au fost formulate de la început în mod explicit cu referire la pretențiile admise prin sentința de față.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția lipsei de interes a reclamantei în promovarea acțiunii.

Admite în parte cererea formulată de reclamanta Argeș Biosud — Cooperativa Agricolă, înregistrată la Oficiul Registrului Comerțului Argeș cu nr. C03/1/2010, CUI RO26802466, cu sediul în comuna Buzoești, satul Șerboieni, Str. Viilor nr. 27, et. 1, ap. 1, județul Argeș, în contradictoriu cu pârâtul Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu sediul în București, bd. Carol I nr. 2—4, sector 3, cod poștal 030163, și admite în parte cererea de intervenție accesorie formulată în favoarea reclamantei de intervenienta S.C. Agrototal Prodcom — S.R.L., CUI RO 15097107, J03/973/2002, cu sediul în comuna Buzoești, Str. Viilor nr. 27, județul Argeș.

Anulează Ordinul MADR nr. 2.425/2015 în partea care aprobă capitolul IV pct. IV.6 „Efectuarea controlului pe teren” din procedura de verificare și control privind schema de ajutor de stat pentru compensarea pagubelor cauzate de fenomenul meteorologic de secetă severă manifestat în perioada aprilie—septembrie 2015.

Obligă pe pârât să plătească reclamantei 1.050 lei, iar intervenientei 1.550 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare. Recursul se depune la Curtea de Apel Pitești.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 6 decembrie 2017, la Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

PREȘEDINTE
CORINA GEORGETA NUȚĂ

Grefier,
Fabiola Ion-Grigorescu

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 22

din 12 aprilie 2021

Dosar nr. 164/1/2021

Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile —
președintele completului
Lavinia Curelea — judecător la Secția I civilă
Mihaela Tăbârcă — judecător la Secția I civilă
Georgeta Stegaru — judecător la Secția I civilă
Elena Carmen Popoiag — judecător la Secția I civilă
Andreia Liana Constanda — judecător la Secția I civilă
Mari Ilie — judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu — judecător la Secția I civilă
Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 164/1/2021 a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare (Legea nr. 2/2013), și ale art. 36 alin. (2) lit. a) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (Regulamentul).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie în Dosarul nr. 22.239/3/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar s-a depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, ce a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; părțile nu au depus puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

6. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie a dispus, prin Încheierea din 7 octombrie 2020, în Dosarul nr. 22.239/3/2017, aflat pe rolul acestei instanțe, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în*

mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 10/2001), în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 165/2013), calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza Legii nr. 10/2001 sau în baza legislației fondului funciar?

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 21 ianuarie 2021 cu nr. 164/1/2021, termenul de judecată fiind stabilit la 12 aprilie 2021.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 43. — „Cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit comisiilor constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în vederea soluționării.”

Art. 35. — „(...) (2) În cazul în care entitatea investită de lege nu emite decizia în termenul prevăzut la art. 33 și 34, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) în termen de 6 luni de la expirarea termenelor prevăzute de lege pentru soluționarea cererilor.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), instanța judecătorească se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile prezentei legi. (...)”

10. *Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 36. — „(...) (5) Terenurile fără construcții, neafectate de lucrări de investiții aprobate, potrivit legii, din intravilanul localităților, aflate în administrarea consiliilor locale, considerate proprietate de stat prin aplicarea dispozițiilor Decretului nr. 712/1966 și a altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz, la cerere. (...)”

11. *Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 34. — „Terenurile fără construcții neafectate de lucrări de investiții aprobate potrivit legii sau cu lucrări ce au fost deteriorate, distruse și nu mai prezintă nicio valoare de întrebuințare, preluate în orice mod, inclusiv cu titlu de donație, considerate proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale prin aplicarea dispozițiilor

Decretului nr. 712/1966 și ale altor acte normative speciale, se restituie foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora, după caz.”

12. *Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare*

Art. 8. — „(1) Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile situate în extravilanul localităților la data preluării abuzive sau la data notificării, precum și cele al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare. (...)”

III. Expunerea succintă a procesului

13. Procesul a început la data de 21 iunie 2017.

14. Prin cererea introductivă, astfel cum a fost precizată la termenul din 14 februarie 2018, reclamanta a solicitat să se constate calitatea sa de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii prevăzute de lege, să fie obligat pârâtul Municipiul București să soluționeze Cererea de reconstituire a dreptului de proprietate nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, în sensul emiterii dispoziției de restituire în natură pentru terenul liber de construcții în suprafață de 2.948,43 mp situat în București, sectorul 1, în temeiul dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013 și ale Legii nr. 10/2001; în situația în care restituirea în natură nu mai este posibilă, să se constate dreptul său la măsuri reparatorii în echivalent prin puncte. Cererea de chemare în judecată a fost întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 165/2013 și ale Legii nr. 10/2001.

15. *Prin încheierea pronunțată la 14 februarie 2018, Tribunalul București — Secția a IV-a civilă* a respins excepția tardivității cererii, invocată de pârâtul Municipiul București, ca neîntemeiată, constatând că acțiunea a fost depusă în termenul legal și a admis excepția prematurității cererii de acordare a măsurilor reparatorii în echivalent, invocată de Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, reținând că în acest moment dosarul administrativ nu se află spre soluționare la această pârâtă.

16. *Prin Sentința civilă nr. 2.619 din 14 decembrie 2018*, tribunalul a respins acțiunea față de pârâtii Municipiul București și Instituția Prefectului Municipiului București, ca neîntemeiată.

17. În considerentele sentinței s-a reținut că, în cauză, nu s-a formulat notificare în baza Legii nr. 10/2001, iar numeroasele cereri adresate diverselor autorități de către reclamantă nu se situează în intervalul de referință și nu se întemeiază pe dispozițiile Legii nr. 10/2001, ci pe legile fondului funciar.

18. Așa fiind, este nefondată cererea întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 10/2001, în lipsa formulării unei notificări, condiție prealabilă și obligatorie.

19. Tribunalul a reținut și că, prin procesul-verbal din 16 martie 2016, făcând aplicarea dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, Subcomisia Sectorului 1 București a declinat competența către Comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 din cadrul Primăriei Municipiului București, în vederea soluționării dosarului potrivit Legii nr. 10/2001, pentru cererea formulată de reclamantă în baza legilor fondului funciar și nesoluționată, cu privire la terenurile care intră sub incidența art. 36 alin. (5) din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 18/1991*), respectiv art. 34 din Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 1/2000*). În același proces-verbal se menționează terenurile asupra cărora a fost deja reconstituit dreptul de

proprietate, precum și faptul că documentația depusă este incompletă pentru restul terenurilor solicitate.

20. Tribunalul a apreciat că dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 privesc competența organelor locale care vor finaliza procedurile de restituire, iar nu înlocuirea dispozițiilor legilor fondului funciar în baza cărora au fost constituite dosarele administrative cu dispozițiile Legii nr. 10/2001, interpretare care se impune și din perspectiva aplicării dispozițiilor art. 8 din Legea nr. 10/2001, care nu au fost abrogate și nici modificate prin Legea nr. 165/2013.

21. Așadar, dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu se pot interpreta în sensul că o cerere formulată în baza Legii nr. 18/1991 se convertește în una formulată potrivit Legii nr. 10/2001, întrucât dispozițiile celor două legi se exclud reciproc de la aplicare.

22. Chiar dacă s-ar accepta această ipoteză, reclamanta ar fi trebuit să formuleze cererea în termenul legal, potrivit legilor fondului funciar.

23. Reclamanta a formulat mai multe cereri în baza legilor fondului funciar, multe dintre ele deja soluționate. Or, terenul în litigiu a făcut obiectul unui act de proprietate distinct, astfel încât se impunea să se formuleze o cerere în care acest teren să fie indicat în mod distinct.

24. Mai mult, reclamanta nu a făcut dovada preluării terenului din patrimoniul autorilor săi, având în vedere că acesta nu figura în borderoul recensământului din 1948, în care sunt menționate terenurile acestora, nu există acte de preluare, iar faptul că terenul se află în proprietatea statului nu este suficient prin el însuși pentru a proba că a fost preluat de la autorii reclamantei.

25. Pe de altă parte, pentru a se face aplicarea dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, respectiv ale art. 34 din Legea nr. 1/2000, la care trimit prevederile art. 43 din Legea nr. 165/2013, se impunea ca reclamanta să formuleze o cerere în termenele prevăzute de legile fondului funciar.

26. Or, la data de 19 aprilie 2013, când reclamanta a solicitat acest teren, orice termen prevăzut de legile fondului funciar, inclusiv potrivit Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*), era împlinit, iar ipoteza unei „completări” a cererilor anterioare nu poate fi acceptată.

27. De altfel, din actele aflate la dosarul cauzei nu rezultă că sunt îndeplinite condițiile de aplicare a dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 și ale art. 34 din Legea nr. 1/2000.

28. *Împotriva încheierii din 14 februarie 2018 și a sentinței a declarat apel reclamanta*, solicitând admiterea apelului, schimbarea în tot a hotărârii și admiterea acțiunii, astfel cum a fost formulată.

29. Criticile au vizat atât excepția prematurității cererii, în considerarea căreia a fost respinsă cererea în contradictoriu cu Comisia Națională pentru Compensarea Imobilelor, cât și fondul pretențiilor deduse judecătii, în contradictoriu cu pârâtul Municipiul București.

30. Pe fondul cauzei, apelanta-reclamantă a susținut, în esență, că este nelegală aprecierea primei instanțe conform căreia, ca urmare a incidenței dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, cererea nu se va soluționa în continuare conform Legii nr. 10/2001.

31. În ședința publică din 7 octombrie 2020, instanța, din oficiu, a pus în discuția părților necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedura prevăzută de art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă, în scopul pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor probleme de drept: *în cazul cererilor înaintate de comisiile de fond funciar la comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza Legii nr. 10/2001 sau în baza legislației fondului funciar?*

32. Prin încheierea pronunțată la această dată, instanța a dispus sesizarea instanței supreme și, în temeiul dispozițiilor art. 520 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a dispus suspendarea judecării.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării, care susțin admisibilitatea procedurii

33. Instanța de trimitere, procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru declanșarea procedurii pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a apreciat că acestea sunt întrunite cumulativ, pentru argumentele ce vor fi expuse.

Existența unei cauze aflate în curs de judecată

34. Litigiul în legătură cu care s-a formulat sesizarea se află în curs de judecată, pe rolul Curții de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

Cauza să fie soluționată în ultimă instanță

35. Această condiție este îndeplinită, deoarece Curtea de Apel București urmează să soluționeze cauza în ultimă instanță, prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești care este definitivă, potrivit dispozițiilor art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă coroborat cu dispozițiile art. 35 raportat la art. 43 din Legea nr. 165/2013.

36. Apelul pendinte este o cale ordinară de atac împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate într-o cauză promovată pe rolul instanței de judecată la data de 21 iunie 2017, prin urmare îi sunt aplicabile dispozițiile noului Cod de procedură civilă.

De chestiunea de drept respectivă depinde soluționarea pe fond a litigiului.

37. Condiția este îndeplinită, deoarece dezlegarea dată de instanța supremă acestei chestiuni de drept se va regăsi în soluția ce va fi explicată în considerentele deciziei ce urmează a fi pronunțată în cauză.

38. Astfel, tribunalul în mod greșit a soluționat procesul în considerarea unei excepții de tardivitate a formulării cererii de retrocedare în procedura administrativă, deși în motivarea în fapt a cererii de chemare în judecată reclamanta a învederat că demersul judiciar a fost determinat de refuzul pârâtului Municipiul București de a-și îndeplini obligațiile ce decurg din art. 43 din Legea nr. 165/2013, în baza cererii de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, solicitând în primul rând obligarea pârâtului la emiterea dispoziției de restituire în natură sau, pe baza constatării instanței asupra calității de persoană îndreptățită, propunerea de acordare a măsurilor compensatorii. Așadar, cererea cu privire la acest pârât are ca obiect obligația de a face, respectiv obligarea la soluționarea Cererii de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, ce a fost formulată legal în condițiile Legii nr. 1/2000, termenul prevăzut de art. 34 fiind prelungit prin Legea nr. 247/2005.

39. Prin apelul formulat împotriva acestei sentințe, apelanta-reclamanta a contestat greșita admitere a excepției tardivității notificării de către tribunal, considerând că, în acest fel, prima instanță a exclus analiza fondului cauzei.

40. Deși prin cererea de apel reclamanta menționează că solicită schimbarea sentinței apelate în sensul admiterii acțiunii, în motive se plânge de nedezlegarea fondului prin sentința apelată, sens în care criticile de apel se subsumează motivelor stabilite de legiuitor pentru anularea hotărârii judecătorești cu reținere pentru evocarea fondului, în condițiile în care niciuna dintre părți nu a solicitat trimiterea la prima instanță.

41. Instanța de apel nu a considerat necesar să fie pronunțată în cauză în prealabil și o decizie intermediară, prin care să fie anulată sentința de primă instanță, deoarece, în primul rând, textul art. 480 alin. (3) din Codul de procedură civilă nu o impune, iar în al doilea rând, apelul de față poate fi soluționat printr-o decizie unică atât timp cât părțile nu au învederat necesitatea administrării unor probe noi pentru rejudecare.

42. Or, asupra acestor probleme, o dezlegare de principiu este necesar a fi dată de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în procedura deschisă de art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea preîntâmpinării creării de jurisprudență neunitară, risc care nu poate fi ignorat.

43. Dezlegarea ce va fi dată de instanța supremă chestiunii de drept în discuție va produce consecințe juridice asupra soluției pe fond și asupra raportului juridic de drept substanțial dedus judecării.

44. Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept va statua că art. 43 din Legea nr. 165/2013 derogă de la art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, în sensul că se stabilește în baza Legii nr. 10/2001, în aplicarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, pentru solicitantul care a depus cerere de reconstituire în termenele legislației fondului funciar la comisia/subcomisia de fond funciar, care a înaintat-o spre soluționare în temeiul textului antemenționat comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001, atunci soluția va fi de admitere pe fond a acțiunii în privința pârâtului Municipiul București și de obligare a acestuia la emiterea unei dispoziții, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 și a Legii nr. 10/2001, care să soluționeze cererea de retrocedare, fie prin restituire în natură, fie prin propunere de măsuri compensatorii prin puncte pentru terenul cerut, după cum acesta este liber sau afectat de detalii de sistematizare care să facă imposibilă restituirea în natură.

45. Dacă Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept va statua că art. 43 din Legea nr. 165/2013 se completează cu prevederile de la art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, neconținând vreo derogare de la ele, în sensul că se stabilește în baza legislației fondului funciar calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii pentru solicitantul care a depus cerere de reconstituire în termenele legislației fondului funciar la comisia/subcomisia de fond funciar care a înaintat-o spre soluționare în temeiul textului antemenționat comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001, atunci soluția ar putea fi de respingere, pe fond, a capătului de cerere îndreptat contra pârâtului Municipiul București, dacă apelanta-reclamanta, conform principiului disponibilității, ar considera că nu i se aplică, în stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, și legislația fondului funciar, în completarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, deși cererea de retrocedare pe care a formulat-o a fost deja analizată cu putere de lucru judecat în Decizia nr. 1.815A din 19 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 21.720/3/2017, de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie și stabilită ca fiind formulată atât în temeiul Legii nr. 10/2001, cât și în temeiul legislației fondului funciar.

46. Astfel, prin decizia amintită s-a reținut că prin Cererea nr. xxxxx din 21 septembrie 2005 reclamanta a solicitat reconstituirea dreptului de proprietate pentru toate terenurile ce au aparținut unchiului său M., precum și că, în cadrul notificării, apelanta a precizat, în mod expres, faptul că solicită reconstituirea dreptului de proprietate pe vechile amplasamente și despăgubiri, conform legilor proprietății: Legea nr. 18/1991, Legea nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 169/1997), Legea nr. 10/2001, Legea nr. 1/2000, Legea nr. 247/2005.

47. În același timp, decizia ce se va pronunța ar putea fi de admitere în parte a primului capăt de cerere, cu respectarea principiului disponibilității procesuale în privința reclamantei, și de obligare a pârâtului Municipiul București de a emite o dispoziție, în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013 și art. 34 din Legea nr. 1/2000, completată de Legea nr. 247/2005 cu privire la prorogarea termenului de solicitare a retrocedării, care să

constituie răspuns la Cererea de retrocedare nr. xxxxx din 21 septembrie 2005, prin retrocedare în natură sau, după caz, prin propunere de măsuri compensatorii prin puncte pentru terenul având categoria agricol la data preluării și, respectiv, categoria curți-construcții la data soluționării cererii de reconstituire, după cum acesta este liber sau afectat de detalii de sistematizare care să facă imposibilă restituirea în natură.

Chestiunea de drept enunțată este nouă.

48. În jurisprudența sa, Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat cu privire la dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013.

49. Curtea a constatat că este îndeplinită condiția noutății, deoarece problema „reînvierii” Legii nr. 10/2001 în lipsa unei notificări formulate în baza acesteia sau a legislației fondului funciar, în speță art. 34 din Legea nr. 1/2000, în termenul prorogat de Legea nr. 247/2005, în privința răspunsului la cererea de reconstituire legal formulată de reclamantă în anul 2005, a devenit una actuală, după ce subcomisia de fond funciar a declinat la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 cererea de reconstituire a dreptului de proprietate formulată în baza legislației fondului funciar, fără ca entitatea investită prin dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, Comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 a municipiului București, să emită dispoziție de soluționare a cererii de reconstituire (retrocedare), sens în care Municipiul București a fost chemat în judecată în acțiunea precizată.

50. În acest moment există riscul unei practici viitoare neunitare în privința modalității de soluționare a acțiunilor având ca obiect obligația de a face întemeiate pe dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, în condițiile în care legiuitorul nu numai că nu a mai considerat necesar a reglementa nici necesitatea expirării vreunui termen de 6 luni, ca acela prevăzut de art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în condițiile în care în aceeași Lege nr. 165/2013 a stabilit termene mai scurte de soluționare a cererilor de reconstituire formulate în baza legislației fondului funciar decât în cazul notificărilor formulate în baza Legii nr. 10/2001, dar nu a mai considerat necesar a arăta măcar în baza căreia legi se stabilește calitatea de persoană îndreptățită: după legea sub imperiul căreia cererea de retrocedare (cerere de reconstituire în accepțiunea legislației fondului funciar, respectiv notificare în accepțiunea Legii nr. 10/2001) a fost formulată sau după Legea nr. 10/2001, în baza căreia a luat ființă comisia de aplicare a ei.

51. Pentru aceste argumente, instanța de trimitere a considerat că mecanismul pronunțării unei hotărâri prealabile este util și necesar, problema de drept fiind una concretă, serioasă și suficient de dificilă, în privința căreia nu s-a cristalizat încă o practică judiciară.

52. *Problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare* sau al unei alte sesizări pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție la data pronunțării încheierii de sesizare.

V. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

53. *Apelanta-reclamantă* a apreciat că ar fi utilă o astfel de solicitare înaintată Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru lămurirea problemei de drept. A arătat că deține doar două hotărâri pronunțate până în prezent de Curtea de Apel București, cu titlu de practică judiciară, din care rezultă că cererile declinate de la comisiile de fond funciar către comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001 nu necesită formularea unei noi notificări în baza Legii nr. 10/2001, dar acestea dezleagă numai probleme adiacente problemei de drept din cauza de față.

54. A arătat că interpretarea dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013 are influență directă asupra cauzei și de această lămurire depinde soluția pe fond, împrejurare față de care

apreciază că sunt îndeplinite toate condițiile pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

55. Asupra chestiunii de drept, punctul său de vedere se regăsește în critica de apel prin care susține că i se stabilește calitatea de persoană îndreptățită în baza art. 43 din Legea nr. 165/2013, dar și prin raportare la art. 11, 3 și 4 din Legea nr. 10/2001.

56. În concret apelanta-reclamantă susține că art. 43 din Legea nr. 165/2013 derogă de la prevederile art. 8 teza a doua din Legea nr. 10/2001, în sensul că, deși art. 8 din Legea nr. 10/2001 stabilește că nu fac obiectul Legii nr. 10/2001 terenurile pentru care s-au formulat cereri de reconstituire a dreptului de proprietate în baza legislației fondului funciar, art. 43 din Legea nr. 165/2013 stabilește că se va soluționa cererea de către comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, prin stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii în baza Legii nr. 10/2001.

57. *Intimații-pârâți* nu au formulat puncte de vedere asupra chestiunii de drept.

58. După comunicarea raportului, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, intimata-pârâtă Instituția Prefectului Municipiului București a depus, în termen legal, un punct de vedere asupra chestiunii de drept, prin care a susținut, în esență, că cererile de reconstituire a dreptului de proprietate formulate în temeiul dispozițiilor art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 și art. 34 din Legea nr. 1/2000 și care, în prezent, fac obiectul art. 43 din Legea nr. 165/2013 se vor soluționa de către comisiile constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în procedura reglementată de acest act normativ, cu excepția termenului instituit în vederea formulării cererilor de reconstituire, cu privire la care rămân incidente dispozițiile art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 coroborat cu art. III din titlul VI din Legea nr. 247/2005, aceste comisii având, de asemenea, competența de a aprecia asupra domeniului de aplicare a art. 43 din Legea nr. 165/2013.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

59. Completul de judecată investit cu soluționarea apelului în Dosarul nr. 22.239/3/2017 a apreciat că dispozițiile art. 36 din Legea nr. 18/1991, în forma stabilită prin Legea nr. 545/2001 pentru completarea art. 36 din Legea fondului funciar nr. 18/1991 (*Legea nr. 545/2001*), care a introdus alineatul (5), limitând la un anumit termen posibilitatea solicitării terenului avut în vedere la alineatul (5), cu categoria curți-construcții, de la momentul intrării în vigoare a Legii nr. 18/1991, au fost parțial modificate prin art. 43 din Legea nr. 165/2013, care a modificat totodată și dispozițiile legale care privesc speța de față — art. 34 din Legea nr. 1/2000.

60. Invocând dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, art. 13 din Legea nr. 18/1991, art. 1, 5, 6, 22 și 33 din Legea nr. 1/2000, art. 4, 21 și 25 din Legea nr. 10/2001, instanța de trimitere observă că textul art. 43 din Legea nr. 165/2013 este un text incomplet, dispunând doar trimiterea solicitărilor de măsuri reparatorii formulate în temeiul legislației fondului funciar, de la comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, fără însă să prevadă în cea mai mică măsură în ce temei legal acestea din urmă, care primesc solicitările, urmează să le soluționeze, în baza legislației fondului funciar, în temeiul căreia s-au formulat și care le reglementează prin texte legale neabrogate în prezent, care continuă să coexiste în paralel cu Legea nr. 10/2001 (cum este, spre exemplu, art. 13 din Legea nr. 18/1991).

61. Inițial, textul art. 8 din Legea nr. 10/2001 clarificase în prima teză, referitoare la terenurile extravilane, care au avut această categorie fie la data intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001, fie la data preluării lor de fostul regim comunist, teză

care însă nu privește speța de față, că ele nu fac obiect al Legii nr. 10/2001, rămânând supuse în continuare legislației fondului funciar.

62. Această primă teză a art. 8 din Legea nr. 10/2001 nu este relevantă în speța de față deoarece, pentru terenul în litigiu, a intervenit transmiterea cererii de retrocedare de la comisia de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, cerere formulată cu respectarea termenului prelungit de Legea nr. 247/2005.

63. Legea nr. 165/2013 a reglementat accelerarea procesului de retrocedare, atât în privința măsurilor reparatorii convenite în baza legislației fondului funciar, cât și a măsurilor reparatorii convenite în baza Legii nr. 10/2001, sesizând, strict pentru terenurile având categoria de folosință curți-construcții, concursul între dispozițiile art. 2 din Legea nr. 10/2001, ce definesc imobilele pentru care se cuvin măsuri reparatorii, și dispozițiile art. 36 din Legea nr. 18/1991 și ale art. 34 din Legea nr. 1/2000.

64. Prin dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013, legiuitorul nu a urmărit să schimbe retroactiv modalitatea în care s-au putut solicita măsurile reparatorii, termenele legale de solicitare a măsurilor reparatorii ori modalitatea în care legislația fondului funciar a reglementat cum se stabilește calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, după cum cererea de reconstituire a dreptului de proprietate a fost formulată în baza legislației fondului funciar sau a Legii nr. 1/2000.

65. Punctul de vedere al instanței de trimitere este că precizarea conținută de art. 43 din Legea nr. 165/2013 este aceea că terenurile la care se referă trebuie să fie categoria curți-construcții.

66. Deși legea nu stabilește care este data de raportare a categoriei de folosință menționate, cea actuală sau cea de la data preluării abuzive de către stat a imobilului, instanța de trimitere apreciază că aceasta este cea actuală, de la data soluționării cererii de reconstituire, așa cum rezultă chiar și din simpla definiție a verbului „a viza” care înseamnă a ținti, precum și din prevederile art. 15 din Legea nr. 165/2013.

67. Legiuitorul nu a reglementat însă în ce mod se stabilește calitatea de persoană îndreptățită, conform legislației fondului funciar sau conform Legii nr. 10/2001, prin soluționarea notificării, mai ales dată fiind diferența de stabilire a întinderii calității de persoană îndreptățită, Legea nr. 18/1991 limitând-o, în dispozițiile art. 13, la cota de moștenitor a celui care a depus cererea de reconstituire, iar Legea nr. 10/2001 reglementând un drept de acrescământ special al moștenitorului notificator peste cota moștenitorului/comoștenitorilor nenotificatori [art. 4 alin. (3) din Legea nr. 10/2001].

68. Deoarece în timp s-a modificat legal competența entității în drept de a o soluționa, prin Legea nr. 165/2013 fiind înlocuit prefectul, ce fusese stabilit competent, cu comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, potrivit prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, instanța de trimitere a apreciat că a fost introdusă legal cererea de chemare în judecată în speța de față, pentru neîndeplinirea obligației instituite de acest text de lege în privința soluționării.

69. Dar Legea nr. 165/2013 a schimbat numai procedura de soluționare — entitatea administrativă abilitată legal la soluționarea cererii, neschimbând și dispozițiile legale după care trebuie apreciată calitatea de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor, prin art. 36 din Legea nr. 18/1991 și art. 34 din Legea nr. 1/2000.

70. Așadar, calitatea de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii acordate de legiuitor prin art. 35 din Legea nr. 18/1991 nu se stabilește în baza art. 11, 3 și 4 din Legea nr. 10/2001, ci direct în baza legislației fondului funciar.

71. Astfel, punctul de vedere al completului de judecată este, contrar celui al apelantei, că art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu

derogă de la art. 8 din Legea nr. 10/2001, ci se completează cu acesta, sens în care, în aplicarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii se stabilește în baza legislației fondului funciar (în speță, art. 34 din Legea nr. 1/2000 fiind cel aplicabil, pentru care s-a prorogată termenul de depunere a cererii de reconstituire prin Legea nr. 247/2005).

72. În acest sens, art. 8 din Legea nr. 10/2001 stabilește că: „Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile situate în extravilanul localităților la data preluării abuzive sau la data notificării, precum și cele al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare.”

73. Așadar, din punctul de vedere al completului de judecată, în cazul cererii de reconstituire a dreptului de proprietate formulate în baza legislației fondului funciar, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar.

74. Cum existența acestui punct de vedere nu exclude dificultatea dezlegării chestiunii de drept ori posibilitatea formulării în viitor a altui punct de vedere în cadrul dosarelor pe rol al diferitelor completuri de judecată, s-a apreciat a fi necesară sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

75. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat un număr nesemnificativ de hotărâri judecătorești, precum și puncte de vedere teoretice, din care a rezultat existența a două orientări jurisprudențiale.

76. Astfel, *într-o opinie, majoritară*, s-a apreciat că, în situația vizată de sesizare, calitatea de persoană îndreptățită se stabilește în baza legislației fondului funciar. În susținerea acestei concluzii s-a învederat că, prin textul legal analizat, se aduc schimbări doar în privința entității căreia îi revine competența să soluționeze cererile, iar nu și cu privire la temeiul în baza căruia aceste cereri se soluționează. Temeiul de drept rămâne în continuare actul normativ în baza căruia cererea de reconstituire a dreptului de proprietate a fost formulată.

77. O interpretare contrară — în sensul că odată transmise cererile formulate în baza legilor fondului funciar către primăriile în cadrul cărora funcționează comisiile de aplicare a Legii nr. 10/2001, acestea ar trebui să fie soluționate conform regulilor Legii nr. 10/2001 — ar însemna ca art. III din titlul VI al Legii nr. 247/2005 să fie lipsit de efect, fiind în opoziție cu art. 22 din Legea nr. 10/2001.

78. Dispozițiile art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu se pot interpreta în sensul că o cerere formulată în baza Legii nr. 18/1991 poate fi asimilată și implicit analizată ca o notificare formulată potrivit Legii nr. 10/2001, întrucât dispozițiile celor două legi se exclud reciproc de la aplicare, astfel cum rezultă, în mod neechivoc, din prevederile art. 8 din Legea nr. 10/2001.

79. Totodată, s-a subliniat că art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu plasează analiza cererilor formulate în baza art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 pe tărâmul Legii nr. 10/2001, ci doar specifică faptul că, pentru unitatea procedurilor de restituire, comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 va soluționa aceste cereri, legiuitorul neînțelegând să instituie o derogare expresă cu privire la legea aplicabilă în analizarea existenței dreptului la reparație.

80. *Într-o altă opinie*, îmbrățișată doar de judecătorii secțiilor I civile ale Tribunalului Arad și Caraș-Severin, în opinie minoritară de o parte a judecătorilor Secției a IV-a civile a Curții de Apel București și de majoritatea judecătorilor secțiilor a IV-a și a V-a civile ale Tribunalului București, s-a apreciat că dispozițiile

art. 43 din Legea nr. 165/2013 consfințesc împrejurarea că cererile înaintate de comisiile de fond funciar la comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 vor fi soluționate conform regulilor Legii nr. 10/2001, având în vedere particularitățile acestor imobile, respectiv regimul juridic al acestora — terenuri având categoria de folosință curți-construcții, situate în intravilanul localităților.

81. S-a susținut că legiuitorul, prin norma de trimitere, a urmărit analizarea numai a acestor cereri, formulate în baza art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, de către comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001, în raport cu dispozițiile Legii nr. 10/2001, asimilând cererea formulată unei notificări. Scopul acestei dispoziții legale a fost de a remedia situația existentă cu privire la terenurile din intravilan, cu categoria de folosință curți-construcții, care au putut fi restituite atât în baza cererii formulate, întemeiate pe dispozițiile Legii nr. 18/1991, cât și în temeiul unei notificări, acordând competență exclusivă de soluționare comisiei de aplicare a Legii nr. 10/2001.

82. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

83. Din verificările efectuate rezultă că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 43 din Legea nr. 165/2013.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

84. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, judecătorul-raportor, constatând îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, a apreciat că, în interpretarea art. 43 din Legea nr. 165/2013, calitatea de persoană îndreptățită în cererile vizate de acest text de lege, pentru terenuri care intrau în domeniul de aplicare al legilor fondului funciar la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, se stabilește potrivit prevederilor acestor legi.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

85. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul raportor și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

X.1. Asupra admisibilității sesizării

86. Analiza condițiilor de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, care trebuie întrunite în mod cumulativ, în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, relevă că sesizarea de față este admisibilă pentru argumentele ce vor succeda.

87. Sunt îndeplinite cerințele referitoare la *existența unei cauze în curs de judecată*, care se află în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să o soluționeze în ultimă instanță.

88. În cauza pendinte, instanța de judecată a fost sesizată în temeiul dispozițiilor art. 35 alin. (2) și (3) cu referire la art. 43 din Legea nr. 165/2013, pentru a se pronunța asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și a dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile Legii nr. 165/2013, ca urmare a neemiterii deciziei în termenele legale de către entitatea investită de lege.

89. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost dispusă în calea de atac a apelului, în curs de judecare pe rolul unei secții civile din cadrul Curții de Apel București (instanța de trimitere).

90. Conform art. 35 alin. (4) din Legea nr. 165/2013, hotărârile judecătorești pronunțate potrivit alin. (3) sunt supuse numai apelului. Drept urmare, decizia pe care instanța de trimitere urmează a o pronunța este definitivă, în aplicarea art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă.

91. Este întrunită și condiția *ivirii unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată*.

92. Instanța de trimitere, ca instanță de apel, urmează a evoca fondul pretențiilor în acțiunea formulată în contradictoriu cu pârâtul Municipiul București — entitatea investită de lege cu soluționarea cererii, ca urmare a incidenței art. 43 din Legea nr. 165/2013 —, acțiune ce a fost respinsă ca neîntemeiată în primă instanță.

93. În limitele investirii prin motivele de apel este posibil ca, în măsura în care va considera că prima instanță a reținut în mod greșit tardivitatea cererii de retrocedare a terenului pe cale administrativă, instanța de apel să se pronunțe asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate, în aplicarea dispozițiilor art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013, așadar, asupra calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii.

94. Art. 43 din Legea nr. 165/2013 stabilește doar entitatea investită de lege cu soluționarea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 sau al art. 34 din Legea nr. 1/2000, care vizează terenuri cu categoria de curți-construcții, cereri nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, respectiv comisiile constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001.

95. Norma menționată nu prevede, însă, dacă cererile formulate în temeiul legilor fondului funciar vor fi soluționate tot în raport cu dispozițiile acelor legi sau, dimpotrivă, în baza Legii nr. 10/2001.

96. În aceste condiții nu este clar dacă stabilirea existenței și întinderii dreptului de proprietate de către instanța de judecată, în acțiunile formulate în temeiul art. 35 alin. (2) și (3) din Legea nr. 165/2013, are loc prin aplicarea Legii nr. 10/2001 ori prin raportare la prevederile legii fondului funciar în baza căreia s-a formulat cererea.

97. Interesul dezlegării chestiunii de drept decurge din diferențele de tratament juridic aplicabil verificării și determinării persoanelor îndreptățite la măsuri reparatorii, relevate de legile fondului funciar, pe de o parte, și de Legea nr. 10/2001, pe de altă parte, care s-au conservat după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013.

98. Din cele ce precedă reiese că soluționarea pe fond a cauzei pendinte depinde de dezlegarea ce ar urma să fie dată de către Înalta Curte de Casație și Justiție în mecanismul de unificare a practicii judiciare.

99. Această concluzie nu este pusă la îndoială de posibilitatea instanței de a soluționa apelul în două etape, dată fiind necesitatea rezolvării prioritare a chestiunii tardivității cererii de retrocedare a terenului pe cale administrativă.

100. În mod evident, în ipoteza în care s-ar considera că prima instanță, în mod greșit, nu a intrat în judecata fondului, instanța de apel poate pronunța o decizie intermediară, de admitere a apelului și de anulare a sentinței, în temeiul art. 480 alin. (3) din Codul de procedură civilă, urmată de o decizie prin care se evocă fondul.

101. Norma de procedură nu impune, însă, vreo obligație în acest sens, un astfel de mod de soluționare a cauzei rămânând la latitudinea instanței de apel, astfel cum a arătat și instanța de trimitere în justificarea admisibilității sesizării de față.

102. Din perspectiva condiției legăturii chestiunii de drept cu cauza este suficient că instanța de trimitere este investită cu soluționarea problemei ce constituie obiect al sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, independent de ordinea în care se impun a fi analizate criticile din cererea de apel.

103. În ceea ce privește *noutatea chestiunii de drept* se constată că și această condiție de admisibilitate este îndeplinită.

104. Înalta Curte de Casație și Justiție, în sesizări întemeiate pe dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, apreciază în continuare că acestea sunt admisibile din perspectiva noutății,

ceea ce indică faptul că, după un interval mare de timp de la intrarea în vigoare, Legea nr. 165/2013 și-a păstrat aptitudinea de a genera interpretări contradictorii în practica judiciară.

105. Pe de altă parte, normele de competență a instanțelor de judecată în soluționarea acțiunilor prevăzute de art. 35 din Legea nr. 165/2013 au fost modificate relativ recent.

106. Astfel, din perspectiva competenței materiale, prin art. III din Legea nr. 212/2018 pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și a altor acte normative (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 658 din 30 iulie 2018), la art. 35 din Legea nr. 165/2013 s-a introdus alineatul (11), prin care s-a prevăzut competența secțiilor civile ale tribunalelor, indiferent de calitatea titularului acțiunii, pentru toate litigiile privind modalitatea de aplicare a prevederilor Legii nr. 165/2013.

107. De asemenea, art. 35 alin. (1) a fost modificat prin Legea nr. 111/2019 pentru modificarea alin. (1) al art. 35 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 418 din 28 mai 2019), în ceea ce privește competența teritorială a instanțelor, în sensul că „Deciziile emise cu respectarea prevederilor art. 33 și 34 pot fi atacate de persoana care se consideră îndreptățită la secția civilă a tribunalului în a cărui circumscripție se află imobilul, în termen de 30 de zile de la data comunicării”.

108. Nu în ultimul rând, trebuie precizat faptul că, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în dosarul de față, curțile de apel au comunicat că nu au identificat hotărâri judecătorești relevante, cu excepția Curții de Apel București, care a transmis 11 hotărâri pronunțate de Tribunalul București și de Curtea de Apel București. De asemenea, instanța de trimitere a atașat 3 hotărâri judecătorești.

109. Din examinarea acestora reiese faptul că doar trei dintre acestea reflectă în mod real problema de drept în discuție: Sentința civilă nr. 2.520 din 6 decembrie 2018, pronunțată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 45.511/3/2017, definitivă prin neapelare; Decizia nr. 838 din 24 iulie 2020, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 24.074/3/2017; Decizia nr. 181 din 13 februarie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 26.779/3/2017.

110. Alte hotărâri judecătorești comunicate relevă faptul că cererile de chemare în judecată au fost respinse în considerarea neincidenței art. 43 din Legea nr. 165/2013, fie pentru că terenul solicitat nu făcea parte din categoria de folosință prevăzută de acest text ori nu era liber de construcții (de exemplu, Decizia nr. 1.866 din 20 decembrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 26.163/3/2017; Sentința civilă nr. 107 din 25 ianuarie 2018, pronunțată de Tribunalul București — Secția a IV-a civilă, în Dosarul nr. 25.078/3/2017, definitivă prin Decizia nr. 89 din 23 ianuarie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă), fie pentru că obiectul cererii viza construcții (Decizia nr. 1.654 din 9 decembrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 25.037/3/2017; Decizia nr. 1.060 din 22 octombrie 2018, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 24.629/3/2017; Decizia nr. 1.248 din 7 octombrie 2019, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 24.877/3/2017).

111. Alte hotărâri relevă faptul că incidența art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu a fost stabilită, dispunându-se trimiterea spre

rejudecare pentru clarificarea temeiului juridic al cererii formulate în temeiul legilor fondului funciar. A fost atașat, de asemenea, un regulator de competență, care a avut în vedere temeiul juridic invocat prin cererea de chemare în judecată, respectiv art. 35 din Legea nr. 165/2013 (Sentința civilă nr. 92 din 28 iunie 2018, pronunțată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și familie, în Dosarul nr. 4.364/4/2018).

112. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept constată că practica judiciară ce reflectă chestiunea de drept de la nivelul Curții de Apel București nu este una semnificativă, astfel încât să se considere că s-ar fi cristalizat o jurisprudență constantă și consistentă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită.

113. Or, în absența unui număr semnificativ de hotărâri, chiar dacă cele selectate ca relevante au fost pronunțate încă din anul 2018, este întrunită cerința noutății chestiunii de drept, în accepțiunea art. 519 din Codul de procedură civilă.

114. Este îndeplinită și condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile sau ca această problemă să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, întrucât chestiunea de drept nu a făcut obiectul unei dezlegări în cadrul mecanismelor procedurale de unificare a jurisprudenței.

X.2. **Asupra fondului sesizării**

115. Prin întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție în cadrul mecanismului de unificare jurisprudențială, instanța de trimitere solicită clarificarea legii aplicabile pentru stabilirea calității de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii, în ipotezele prevăzute de art. 43 din Legea nr. 165/2013, în sensul identificării normelor incidente, respectiv cele din legile fondului funciar ori cele din Legea nr. 10/2001.

116. *Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept reține că art. 43 din Legea nr. 165/2013 nu poate fi interpretat în sensul că permite aplicarea dispozițiilor Legii nr. 10/2001 în ipotezele vizate.*

117. Cu titlu preliminar, se impun precizări cu privire la obiectul întrebării adresate Înaltei Curți de Casație și Justiție, care vizează doar stabilirea normelor de drept substanțial, respectiv a celor în temeiul cărora se stabilește calitatea de persoană îndreptățită.

118. Potrivit art. 35 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în cazul în care entitatea investită de lege nu soluționează cererile de acordare a măsurilor reparatorii și nu emite o decizie în termenele prevăzute la art. 33 și 34 din aceeași lege, persoana care se consideră îndreptățită se poate adresa într-un anumit termen instanței judecătorești prevăzute la alin. (1) din art. 35, respectiv secției civile a tribunalului în a cărui circumscripție se află imobilul vizat de cererile nesoluționate de către entitatea investită de lege.

119. După cum rezultă din art. 35 alin. (3), instanța de judecată investită în acest temei se pronunță asupra existenței și întinderii dreptului de proprietate și dispune restituirea în natură sau, după caz, acordarea de măsuri reparatorii în condițiile Legii nr. 165/2013.

120. Așadar, întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție relevă analiza temeiniciei acțiunilor întemeiate pe dispozițiile art. 35 din Legea nr. 165/2013, iar stabilirea titularului și a întinderii dreptului subiectiv dedus judecății reprezintă, în mod evident, aspectul ce trebuie tranșat de către instanța de judecată cu prioritate față de stabilirea naturii măsurilor reparatorii convenite titularului dreptului.

121. Din această perspectivă, dezlegarea solicitată poate fi circumscrisă strict întrebării formulate de instanța de trimitere, fără a se extinde răspunsul la aplicarea Legii nr. 10/2001 în ansamblul său.

122. Cât privește noțiunea de „persoană îndreptățită” la care se referă întrebarea, cu toate că aceasta este specifică Legii nr. 10/2001 și, din acest punct de vedere, ar părea inadecvată într-o dezlegare a chestiunii de drept în sensul aplicării legilor fondului funciar, se impune folosirea sa și într-o astfel de situație, întrucât Legea nr. 165/2013 a operat o unificare sub aspect terminologic a referirii la titularul unei cereri de acordare de măsuri reparatorii, respectiv de reconstituire a dreptului de proprietate privată.

123. Conform art. 3 pct. 2 din Legea nr. 165/2013, „persoana care se consideră îndreptățită” este „persoana care a formulat și a depus, în termen legal, la entitățile investite de lege cereri din categoria celor prevăzute la pct. 1, care nu au fost soluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi”. Sunt socotite „cereri”, conform art. 3 pct. 1, în egală măsură, notificările formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 și cererile formulate în temeiul legilor fondului funciar (Legea nr. 18/1991, Legea nr. 1/2000, Legea nr. 169/1997).

124. Potrivit art. 3 pct. 3, „persoana îndreptățită” reprezintă „persoana căreia i-a fost recunoscut dreptul la restituire în natură sau, după caz, la măsuri reparatorii”, așadar, indiferent de actul normativ cu caracter reparator în temeiul căruia s-au formulat diferitele cereri ale foștilor proprietari sau ale moștenitorilor acestora.

125. Sesizarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție circumstanțiază stabilirea calității de persoană îndreptățită, în sensul Legii nr. 165/2013, în ipoteza aplicării dispozițiilor art. 43 din aceeași lege, în cadrul acțiunilor prevăzute de art. 35, în care se derulează și judecata în cauza pendinte pe rolul instanței de trimitere.

126. Potrivit art. 43 din Legea nr. 165/2013, „Cererile depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, se transmit comisiilor constituite pe lângă autoritățile publice locale pentru aplicarea Legii nr. 10/2001, în vederea soluționării”.

127. Textul de lege citat prevede în mod expres schimbarea entității investite de lege cu soluționarea cererilor depuse în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea nr. 18/1991 și al art. 34 din Legea nr. 1/2000, care vizează teren cu categoria de curți-construcții, nesoluționate până la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013.

128. În acest temei, cererile respective, în măsura în care sunt întrunite toate cerințele de aplicare a prevederilor art. 43 din Legea nr. 165/2013, nu vor mai fi soluționate de către comisiile de fond funciar constituite în baza Legii nr. 18/1991 — acestea continuând să reprezinte entități investite de lege, conform art. 3 pct. 4 lit. c) din Legea nr. 165/2013, pentru celelalte cereri depuse în temeiul legilor fondului funciar —, ci de către entitățile investite cu aplicarea Legii nr. 10/2001.

129. Dubiul de interpretare creat de art. 43 din Legea nr. 165/2013 este legat de intenția legiuitorului cu privire la legea de soluționare a acestor cereri, respectiv dacă acest transfer de competență generează și aplicarea prevederilor Legii nr. 10/2001 la soluționarea cererilor, astfel încât calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii pentru terenurile vizate de art. 43 să fie stabilită potrivit Legii nr. 10/2001.

130. S-ar putea considera că intenția legiuitorului a fost aceea a aplicării Legii nr. 10/2001, rezultată din economia Legii nr. 165/2013 în ansamblul său, în contextul căreia trebuie citit art. 43.

131. Asemenea argument de interpretare a art. 43 nu poate fi, însă, reținut.

132. Indiscutabil, Legea nr. 165/2013, după cum relevă chiar titlul și după cum reiese din conținutul său, și-a propus

reglementarea unor măsuri unitare pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, indiferent de actul normativ cu caracter reparator în temeiul căruia s-au formulat diferitele cereri ale foștilor proprietari sau ale moștenitorilor acestora.

133. Din acest motiv se poate vorbi, de principiu, despre un regim juridic unitar al naturii măsurilor reparatorii, dar chiar și în această privință s-a făcut trimitere la legea în temeiul căreia au fost formulate cererile, cum este cazul chiar al art. 1, care stabilește regula restituirii în natură a imobilelor, indiferent de actul normativ cu caracter reparator; în al doilea alineat, însă, pentru situația în care restituirea în natură nu este posibilă, legiuitorul a indicat măsurile reparatorii diferite prevăzute de acte normative distincte.

134. Se poate observa așadar că, ori de câte ori a urmărit schimbarea unor elemente definitorii în conținutul legilor reparatorii, Legea nr. 165/2013 a prevăzut acest lucru în mod expres, inclusiv prin trimiterea explicită la unul sau altul dintre actele normative cu caracter reparator.

135. Or, art. 43 nu a inclus o asemenea trimitere la conținutul Legii nr. 10/2001, nici măcar parțială, în sensul că un element sau altul relevant în analiza cererilor va fi supus dispozițiilor Legii nr. 10/2001.

136. Unicul aspect prevăzut în mod expres în art. 43 este cel referitor la competența de soluționare, după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, a anumitor cereri depuse în temeiul legilor fondului funciar, fără vreo referire la legea aplicabilă soluționării acestora.

137. În același timp, problema legii aplicabile existenței și întinderii dreptului de proprietate, pentru stabilirea îndreptățirii la măsuri reparatorii, aduce în discuție domeniul de aplicare al legilor cu caracter reparator.

138. În acest context, art. 8 din Legea nr. 10/2001 a delimitat în mod clar domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001 de cel al legilor fondului funciar.

139. Astfel, alin. (1) al art. 8 prevede că „Nu intră sub incidența prezentei legi terenurile situate în extravilanul localităților la data preluării abuzive sau la data notificării, precum și cele al căror regim juridic este reglementat prin Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 1/2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare.”

140. Condițiile pentru ca titularul unei cereri având ca obiect acordarea măsurilor reparatorii sau, după caz, reconstituirea dreptului de proprietate privată asupra unui imobil să fie socotit „persoană îndreptățită” nu pot fi dissociate de regimul juridic al imobilului ce face obiectul cererii.

141. Nu este cazul, desigur, al cererilor greșit îndreptate sau al cererilor formulate în temeiul altei legi decât cea care reglementa regimul juridic al imobilului, doar pentru a eluda dispozițiile imperative ale legii aplicabile privind termenul de depunere.

142. În acest sens, de exemplu, art. 8.2 din Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 250/2007, cu modificările și completările ulterioare, prevede că: „În cazul în care s-au depus notificări cu privire la imobilele prevăzute la alin. (1) al art. 8 din lege, acestea, în temeiul art. V alin. (2) din titlul I din Legea nr. 247/2005, cu modificările și completările ulterioare, urmează a fi înaintate, în vederea soluționării, comisiilor comunale, orașenești și municipale constituite potrivit Legii fondului funciar nr. 18/1991,

republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 1/2000, cu modificările și completările ulterioare.”

143. Or, la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, terenurile vizate de art. 43 au fost considerate de legiuitor ca intrând în domeniul de aplicare al legilor fondului funciar (în cauza pendinte pe rolul instanței de trimitere, al Legii nr. 1/2000: cererea a fost formulată în temeiul art. III din Legea nr. 247/2005, ce viza acel act normativ, iar situația juridică a terenului, potrivit elementelor furnizate de instanța de trimitere, era reglementată prin Legea nr. 1/2000).

144. Drept urmare, includerea acestor terenuri în domeniul de aplicare al Legii nr. 10/2001 ar releva o situație de excepție de la art. 8 alin. (1) din această lege. Or, în acest sens, nu a fost adusă vreo modificare expresă a art. 8 alin. (1).

147. Pentru toate aceste considerente,

ÎN ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, în Dosarul nr. 22.239/3/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea art. 43 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, calitatea de persoană îndreptățită în cererile vizate de acest text de lege, pentru terenuri care intrau în domeniul de aplicare al legilor fondului funciar la data intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, se stabilește potrivit prevederilor acestor legi.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 12 aprilie 2021.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Începând cu data de 15.05.2021 adresa Biroului pentru relații cu publicul este:
Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72,
e-mail: pierderiacte@ramo.ro, concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

